

Velikonočno premissljevanje.

Václav Kosmák — Jožef Gruden.

ilo je na Veliki petek zjutraj, pred cerkvenimi obredi, ko so prinesli pogrebniški revno kočarico na pokopališče.

To vam je bil žalosten pogreb.

Iz zvonika niso odmevali zvonovi kakor običajno; pred krsto je šel le deček z razpelom, nekoliko otrok z ropotuljami, učitelj, ministranta pa duhovnik. Krsto je pa neslo šest revnih vaščanov, a za krsto je spel s povešeno glavo sin-edinec umrle kočarice — Martin. Služil je za hlapca pri Svetlinovih. Ž njim vred je šlo še nekaj starih ženic, med njimi tudi Svetlinka, ki je pošiljala rajnici hrano ves čas njene bolezni. Spremila jo je pa še na zadnji poti, da bi imela kaj več dobrih del za nebesa.

Duhovnik in učitelj sta odpela z zamolklim glasom psalm nad grobom in pomolila za rajnico. Ženice so si otirale z robci oči, pogrebniški so resno zrlili na krsto, Martin je pa klečal ob grobu, in prsi so se mu dvigale krčevito. Plakati pa ni mogel. Kadar pa je duhovnik odšel, je vstal in s tresočim glasom je rekel pogrebnikom: „Bog vam plačaj vsem vkup, vam, ki ste nosili, in vam, ki ste spremili na zadnji poti mojo zlato mater.“

Nato so šli vsi v cerkev — molče in žalostno — saj je bil Veliki petek, spomin smrti Jezusa Kristusa, na katero je ravnokar pokopano truplo tem živeje spominjalo.

Martin je krenil, ko je stopil iz cerkve, za pokopališčem na polje.

„Kam pa greš?“ ga je vprašala Svetlinka.

„Moram na polje,“ je vzdihnil Martin.

„Boš pa popoldne šel. Pojdi raši še v cerkev pa moli za mater. V cerkvi se boš utešil.“

Kako se je razveselil teh besed ubogi Martin. Stopil je v hram božji pod kor pa se vtopil v pobožno molitev. Ko so pa izpred oltarja in s kora zadonele žalostne pesmi, se mu je raztopila boleost, ki mu je dozda stiskala srce kakor ledena škorja, in po licu so se mu usipale tople solze. Oddehnil se je z dolgim, tresočim se vzdihom, pal na kolena in se milo razjokal.

Poleg njega stoječi so pogledovali nanj s sočutjem in si šepetali: „Revež, kako joka!“

„Saj lehko; ostal je sam kakor javor na polju.“

Ko je bil odkrit sv. križ, je stopil duhovnik na prižnico in je izpregovoril vernikom z žalostnim glasom o pomenu današnjega dne in končal z besedami: „Kristjan, pomisli, za kakšno ceno te je odkupil tvoj Odrešenik! Za ceno svoje presvete krvi, ki jo je prelil zate do zadnje kaplje. O, ne teptaj te krvi z grešnim življenjem kakor z nogami, da ti ne bo v pogubo, ampak v zveličanje. Kristjan, združi danes svojo boleost in žalost z boleostjo našega Odrešenika in žrtvuj vse Bogu Očetu za svoje grehe. Ko boš danes poljubljaj rane na sv. križu, primerjaj svojo boleost z boleostjo

Kristusovo, in spoznal boš, da je tvoje trpljenje proti njegovemu le kapljica proti neizmernemu morju bridkosti. Ko boš poljubljal sv. rane, ti bo pila duša iz njih zdravilni balzam in zazeleni ti novo življenje, zacvete sveta radost. Amen!“

Martin je poslušal pazno in pobožno. Ko je pa šel po svetih obredih z drugimi verniki vred k sv. križu, ga je poljubljal vroče in vneto kakor svojega najboljšega in najvernejšega prijatelja na zemlji.

In odkorakal je utešen domov. — Domov? — Revež, domov ni mogel, doma ni imel! Odkorakal je utešen — na delo.

„No, Martin, kaj si prišel,“ ga je nagovoril gospodar. „Samo, da si vse lepo opravil. — No, kar preobleci se, pojej, pa pojdeva na njivo sejat. Tisti kos za resjem mora biti do večera posejan.“

„Hvala, danes ne bom jedel.“

„E beži kam? Kdor mora težko delati, mora jesti.“

„Namenil sem se postiti do večera in to za rajno mater.“

„Prav, prav,“ ga je pohvalil gospodar. „Sicer bi te rad pustil pri miru, ali ne morem, saj smo se tako dovolj zakesnili. Pri delu boš še malo pozabil svojo žalost.“

„Včasí nam je delo prava sreča,“ je pripomnila Svetlinka.

Čez pol ure sta že šla gospodar in hlapec na njivo zadaj za pokopališčem.

Nebo, zjutraj še oblačno, se je razjasnilo, in solnce je sijalo, da je bilo veselje. Škrjančki so žvrgoleli, čebele brenčale, na grivi je poganjala in dehtala prva trava, tupatam je pokukovala cvetka, gospodar se je pa veselil zlatega solnca: „Hvala Bogu, naposled imamo pa vendarle lepo vreme. Krasen dan, človek ga mora biti vesel. Martin, začniva v imenu božjem!“

„Hi!“ je zaklical Martin konjema, in Svetlin je z jasnim licem stopal za plugom.

Martin je včasí pogledal na pokopališče, kjer so ravnokar pokopali mater. In spomnil se je pesmi, ki jo je pel v prvi mladosti.

„Pa menda ne boš pel?“ mu je zaklical gospodar.

Martin je utihnil. „Na misel mi je prišla tista žalostna pesem:

„Mati mi umrla,
oča v grob zaprla
bela smrt . . .“

„To pa to. Žalostna pesem je najboljša uteha potrtemu srcu.“

Martin, ki je bil za trenotek umolknil, je pogledal proti pokopališču in iznova zapel:

„Zlata mati moja,
glej, sirota tvoja . . .“

In čudno — Martinu se ni zaiskrila solza v očeh pri tej pesmi.

Neka sladka boleost mu je trepetala v srcu kakor zvoki harmonike.

Dasi je pel Martin poluglasno, je gospodar vendar dobro razumel vse besede, zato ga je tolažil: „Dragi moj, saj bomo šli vsi za njo. Le v Boga zaupaj.“

V soboto pa je biló, kakor bi se bil namah predružačil ves svet. Zvonovi so veselo peli, ljudje so pometali pred hišami, krasili okna s cveticami in svečami, pa hiteli proti večeru slavnostno oblečeni v hram božji.

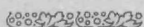
O pol šestih so koračili tudi veterani; godci pa niso igrali.

Cerkev si komaj spoznal. Povsod prižgane sveče, oltar sama roža, lestenci in svetiljke so se lesketali v novem lesku. Ko je prišel duhovnik iz zakristije v zlatem plašču k božjemu grobu in je zapel: „Regina coeli“, so zabučale orgle in verniki so radostno prepevali: „Raduj se, nebes Kraljica!“

Vsem je odsevala iz oči sveta radost, zlasti otrokom, ko so korakali ob petju in veseli godbi med razsvetljenimi hišami in so upirali oči k vstalemu Odrešeniku, ki se je zakrival v žareči monštranci.

V cerkev so se vračali mimo pokopališča. Martin se je blaženo smehljal in rekel samprisebi:

„Mati bodo pa le vstali in jaz ž njimi, kakor je Jezus Kristus vstal.“
In v srcu je začutil sladko tolažbo. Krasno je slavil vstajenje.

Do Jordana in Nila.

(Nadaljevanje.)

Ako obrnemo s svojega razgledišča na Oljiski gori oči proti jugo-zahodu, zagledamo vrhu precejšnjega griča mogočno novo zidanje z oblastnim zvonikom; v njegovi bližini se pa bolj ponižno dviga turški minaret. To je gora Sion s katoliško cerkvijo Marijine smrti in s turško mošejo na kraju zadnje večerje Gospodove.

Presveti spomini so zvezani s tem krajem. Tu je zbral naš Zveličar veliki četrtek zvečer svoje apostole; tu jim je umival noge; tu ustanovil zakrament presv. Rešnjega Telesa in daritev sv. maše. Tu je začetek največjih skrivnosti, ki se bodo ponavljale na naših oltarjih do konca sveta. Žalibog, da je ta sveti kraj v rokah Turkov, ki imajo tu svojo molilnico in samostan dervišev, najbolj zagrizenih turških menihov.

Pustili so nas sicer na ta pomenljivi in sveti prostor; toda poklekniti in skupno glasno moliti so nam pa takoj zabranili, ko smo poizkusili. Zato smo se pa ginjenega srca in molče utopili v vesele in žalne spomine tega kraja. Ljubezen Gospodova do svojih apostolov in do nas, ki jo je pokazal z ustanovitvijo presv. zakramenta, nas je navdajala z veselo hvaležnostjo. Toda besede Gospodove o izdajalcu Judu Iškariotu so polnile naše srce z žalostjo. Pred našim duhom so se jele vrstiti zgodbe velikega četrтка. Zahvalna pesem po zadnji večerji nam je skrivnostno donela na uho; poslovilne besede Jezusove so nam dajale up in tolažbo. V duhu smo sledili tej sveti družbi vunkaj iz dvorane in stopali dol s Siona v dolino Jozafat, stopili čez potok Cedron in se bližali vrtu Getzemani nekoliko nad Cedronom v vznožju Oljiske gore. Dobre pol ure bi utegnili porabiti za to pot.